

СВІЧАДО

ЧАСОПИС ХРИСТІЯНСЬКОЇ МОЛОДІ

НАСЛІДНИК АПОСТОЛІВ

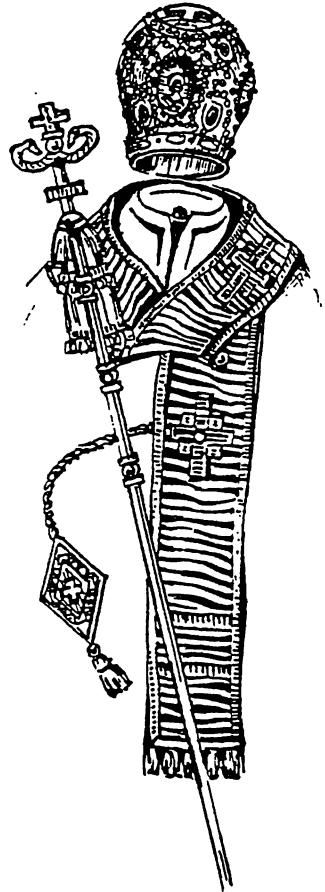
Радіють діти, коли після довгої не-присутності повертається батько додому. З надією чекають на перші жести, слова, на все, що зродить необмежена батьківська любов.

Радіє Церква, коли по сорока роках повертається її єпископ. Радіє листами і промовама, новими ризами, квітами, подарунками. З довір'ям кладе свою надію в його долоні.

Так само, як є Церква з єпископом у своїй і його радості, так мусить бути з ним у щоденній службі. Мусить бути в мурах святині і богослужіннях, мусить бути в праці, нових завданнях, рішеннях, відповідальності, в трудних питаннях і спробах відповіді, в людській втомі.

І мусить бути перш за все в Молитві і Любові.

Бо тільки тоді стає його супутником в дорозі до Господа. І тільки тоді дає йому шанс віднайтися у ролі наслідника апостолів.

Вірші про покликання

Швидкий поїзд
Мчить по рейкан.
Подорожня я,
Залишає все він мимо,
Мов байдужим став.

Задержись ноч на хвилинку,
Подивись.
Не цікавий.
Мчить мовчазний,
Куди він біжить?

Вже не суть й мені Боже,
Світова краса,
Поспішаю я до Тебе,
Ти моя мета.

Хочу вірно все сповняти,
Божу волю я,
Жертвою Тобі стати,
за великий дар — покликання.

20.08.85

Знов спрагу почула,
в нутрі своїм,
О, Господи,
Живої води не річку,
а ноч одну краплину
дай мені.

Господи я ночу за Тобою йти,
Ти світло правди,
Світло життя
Ти мені,
Господи, я ночу за Тобою йти.

15.05.83

Милозвучним акордом,
всі струни заграли,
Душа мов та скрипка
собі заспівала,
і серце чогось так інакше,
знов бити почало...

Почула я пісню,
чарівну, незнану,
Премилого голосу звук спіймала
— цей голос привабою став мені.

Матусю, Батеньку,
Сестриці, братоньки мої,
Я ночу, я мушу за ним йти.
Боже, я ночу служити Тобі,
Ти моя сила, надія мені.
О, Господи —
дозволь за Тобою йти.

23.06.83

С. Наталія ЧСВВ

Ісусова Молитва

Завжди радійте, моліться безперестанку, за все дякуйте: така бо воля Божя щодо вас у Христі Ісусі. Дуна не гасіте...

Св. Павло (1 Сол. 5, 16-19)

Правило св. Пакомія, яке полягає на Ісусовій Молитві: — Господи Ісусе Христе Сине Божий, помилуй нас грішних. Цю молитву, котру наші батьки так любили, що її тисячами разів повторяли, заступаючи нею ціле церковне правило...

Слуга Божий Андрей (Твори 1983)

... По сто, по тисячі разів повторюю ту святу молитву, що нам її батьки передали називаючи її Ісусовою Молитвою і приписуючи її повторювати повними сотнями — Господи Ісусе Христе Сину Божий помилуй нас грішних

Слуга Божий Андрей (Твори 1983)

Ісусова, постійна молитва — це часте призивання Імення Господнього в своєму серці. Тому теж називається її молитвою серця. Промовляється цю молитву устами, або самою думкою.

Основний текст молитви, поділяється на дві частини й звучить: Господи Ісусе Христе Сине Божий * помилуй мене грішного (або: помилуй нас грішних).

Молитва ця є, зокрема, виявом віри в переконання про Божу присутність на кожному місці і в кожний час. Коли ж людина присвоїть собі цю молитву, вона переживатиме тоді тривке духовне утешення й бажання відмовляти її при кожній нагоді.

В молитві — приставанні до Бога, дуже корисним виявляються такі загально-християнські настанови: любов Бога й любов ближніх, регулярна св. сповідь і св. причастя, смиренність і розкаянне серце, читання Св. Письма й духовних книжок.

Вищезгадану молитву, крім відмовляння її при кожній можливій нагоді, дуже бажаним і корисним є, відмовляння цієї молитви в особливий спосіб.

Йдеться тут про узгіднення й окреслення відповідної кількості Ісусових молитв і відмовляння їм в окремо призначеному до цього часі та з особливим зосередженням.

За таким порядком нехай ця молитва відмовляється меншим числом повторювань (нап. 30, 50, або й 100), але рівно і систематично.

(Цікаво) Варто було б звернути увагу, що саме літургічне — Господи помилуй — є скороченою формою цієї ж нашої Ісусової молитви.

Про її цінність, (вартість) і добротинність, говорить багатовікова традиція й досвід поколінь нашої Церкви. А про її користь для самої особи і для Церкви, може переконатися кожна людина — звичайно відмовляючи і зживаючись з молитвою, тобто прямо молячись тією святою молитвою.

Нехай Господь Бог в Трійці Святий єдиний — радн молитв Пресвятої Богородиці й всіх Святих — благословить наші щирі зусилля в кожний час. Амінь.

О. Йосиф Улицький

ПРАВОСЛАВНІ - ПРАВОВІРНІ - УНІЯТИ - ГРЕКО-КАТОЛИКИ

Православний, православна віра (orthodoxa) - це старинний вираз, який означає: правдива віра, яку навчає Одна Соборна Церква. „Неправославний” означає: той, хто вчить чи визнає те, що проти навчання Церкви, тобто, хто визнає ересь, осуджену вселенським собором. Православними були Церкви Риму і Царгороду. Неправославні - це ті, які відкинули одно чи друге догматичне пояснення котрогось із (перших сімох) вселенських соборів, як наприклад, аріяни чи несторіяни, чи якобіти (перед - халкедонці).

Те старинне значення слова „православний” затрималося і на Сході, і на Заході. Тому навіть по розриві між Царгородом і Римом (який повстав 1054 р., хоч ширші наслідки того прийшли щойно поступово, головню якщо йдеться про Церкву на Україні) обидві Церкви далі уживали це слово. Греки і латинники окресляли - і окреслюють - свою віру як „orthodoxa” - „православна”, і з повним правом, бо обидві визнають ті самі правди віри проголошені на перших сімох вселенських соборах. Це слово в основному означає, що той, хто себе називає православним, вірить в єдиносущну і нероздільну Трійцю, Отця і Сина і святого Духа - одного Бога, і вірить, що Друга Особа, Бог Син, прийняв людське тіло від Марії Діви через посередництво Святого Духа і що він, правдивий Бог, став також правдивим чоловіком, те вірить у всі інші правди, які з того випливають. „Православний”, по суті, не відноситься до того, чи церква, яка ті правди визнає, є чи не є у єрархічнім зв'язку з Римом. Розрив того зв'язку є глибокою раною на тілі Церкви, яку Христос хотів - хоче, щоб була одна, як віддзеркалення єдності у Пресвятій Трійці. Але розрив того зв'язку не є ересь, а тільки схизма (що

означає власне розрив, відлучення). Навчання Церкви, св. тайни, літургія тим не втрачають своєї вартості. Тому Католицька Церква уважає дійсними св. тайни Православної Церкви.

Слово „православна”, у застосуванні до Візантійської Церкви, мало на меті відрізнити її не від Римської, тобто Католицької, але від Коптської, Вірменської чи іншої східної Церкви, яка не прийняла догматичних пояснень одного із перших сімох вселенських соборів, тобто від Церкви, яка впала в ересь. Щойно з часом, і відносно недавно, слово „православна” у відношенні до якоїсь східної Церкви стало зовсім ясно означати, що та церква не є злучена з Римом. (Щоб відрізнити свою церкву і віру від католицької, росіяни, наприклад, ще в XIX ст. вживали не „православіє, православна”, але „благочестіє, благочестива”).

Слово „православний” на Україні від часів хрещення носило первісне значення: правдивовіруючий. Тому воно вживалося і в літургії і поза нею також по Берестейській Унії (1595-6) з'єдиненими (католиками) і нез'єдиненими (православними).

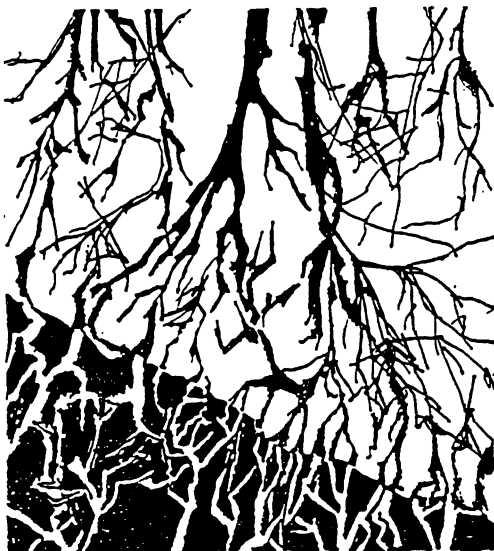
Щойно наприкінці XIX ст. починають в Українській Католицькій Церкві виринати побоювання щодо вживання того слова. Тоді велася на Україні пропаганда Російської Православної Церкви проти з'єднання з Римом. Тому, замість пояснювати людям, що православ'я як таке, а Російська Православна Церква - це дві зовсім відмінні речі, давалося б легше усунути слово „православний” з літургії, а де конечно його заступити, створено нове слово: правовірний.

Це нове слово ніколи не витиснуло зовсім „православний”, яке знову чим частіше уживається в нашій Церкві. Слово „православний” само по собі не має нічого

негативного. Воно означає, що віримо у те, чого церква завжди навчала. Тільки тому, що якась Церква, вороже наставлена до нас, також називає себе православною, не є причиною, щоби його уникати.

Ясно, що при введенні того слова, там де воно дотепер уникалося, треба добре пояснити людям, що воно означає, треба людей приготувати, а щойно тоді його вводити.

Слово „правовірний” сьогодні, здається, рідко уживається; радше, просто пропускається „православний”.

Слово уніяти виринуло по Берестейській Унії для означення тих, які прийняли з'єднання - унію - з Апостольським Престолом. У тих часах наша Церква, Київська митрополія, звалася попросту Грецька, або Руська церква. Щоб відрізнити тих, які прийняли з'єднання з Римом, називалося їх уніятами, а тих, які того не прийняли - неуніятами (по - польськи: unici і dużypici). Як бачимо, терміни католицький і православний, у сенсі належності до якоїсь з тих двох Церков, ще не були в ужитку.

„Уніятська” ніколи не було офіційною назвою нашої церкви. Це слово чітко та ясно, але майже відразу почало набирати негативної ознаки, що унія - це якась відхилення від східних звичаїв, тим самим, що Церква злучена з Римом примушена щораз більше латинізуватися. Таке пояснення в викривленням намірів ієрархії, яка прийняла унію і яка хотіла запевнити, що всі традиції власної церкви будуть збережені. Але задля такого негативного зрозуміння слова „унія”, ще в XVII ст. говорилося, що може було би краще уникати це слово.

Власне через негативне значення слова „уніяти”, в тому часі, як Галичина перешла під Австрію (1774 р.) австрійський уряд увів, як офіційну назву нашої церкви, Греко-Католицька. Назва „Уніятська Церква” була заборонена, а нова назва вже сама по собі мала означати рівноправність нашої церкви з римокатолицькою, тобто латинською.

Сьогодні слова „унія”, „уніяти” носять негативне значення і їх, загально говорячи, уникається. Ними майже виключно користуються лиш ті, які є вороже наставлені до нашої церкви. В українській мові можна замінити ті слова іншими, напр.: Берестейське Поєднання, З'єднання, з'єднані (укр. католики), нез'єднані (укр. православні). З другого боку, слово „уніяти”, головним чином в чужих мовах, в яких нелегко знайти другий відповідний вираз, вигідне, головне у відношенні до минулого, і часами нема чим його заступити. Але ми сьогодні не повинні називати себе уніятами а нашу церкву уніятською.

Термін „греко-католицька” також виходить з ужитку; ця назва затрималася головним чином там, де з тих чи інших причин не так легко замінити її словом „українська”. Сьогодні найчастіше вживаються: Українська Католицька Церква, українці католики. Часами додається також

слово „візантійська”, що по суті правильне, бо наші церковні традиції мають своє джерело у Візантії, але це слово є зайве. Назва „українська-католицька” вже сама по собі означає і наші традиції та внутрішній устрій, які прийшли зі Сходу, як і нашу злуку з Римом.

Хочу ще додати кілька зауваг до „православ'я”.

Хрещення Київської Русі прийшло тоді, коли ще існувала одна неподілена Церква. Свідомість поділу між Царгородом – від якого прийняла хрещення Русь, і Римом – центром християнства, прийшла повільно на українські землі, по століттях. Формальне з'єднання з Римом наступило у 1595–6 р., але треба пам'ятати, що західно-українські землі прийняли це з'єднання щойно сто років пізніше, під кінець 17-го ст.

Ми не заперечуємо благодаті, яка діє у Православній Церкві, нез'єднаній з Римом, через св. тайни, через апостольське наслідування єпископів, через літургію. Тим більше нема причин, щоб відкидати прояви традиції нашої української церкви, в з'єднанні чи ні: святість поодиноких осіб (див. Календар за 1989 р., про св. Дмитра Туптала, який був православним єпископом), літургійні традиції, іконографію та все інше. Ми почитаємо чудотворні ікони, початки почитання яких часто сягають часів, коли Церква на Україні не була в злуці з Римом. Всім ясно, як абсурдним було б відкинути якусь ікону тому, що її почитали чи почитають „православні”. Це саме повинно стосуватися інших проявів українських релігійних традицій.

Якраз пізнання наших традицій, які ми маємо спільно з українцями – православними, допоможе нам у зближенні й порозумінні, а тим способом, може дуже повільно, але, дай Боже, успішно, у повному поєднанні Української Церкви, в злуці з Апостольським Престолом. Якщо ціла Католицька Церква приймає сьогодні

активну участь в екуменічному русі, то ми українці не повинні стояти осторонь від нього, який явно виринув і продовжується під натхненням Святого Духа. Як писав митр. Шептицький, поділ церков ледве що мав такі шкідливі наслідки для інших народів, як для нас українців. В тому ми, більше ніж інші народи, є особисто заінтересовані в доведенні до єдності церков. Ми повинні уміти відрізнити Російську Православну Церкву – Московський Патріархат, – вороже наставлений до нас, від православ'я як такого, чи від Православної Церкви на Україні, яка також терпіла і терпить під московським ярмом. Тільки щирим і терпеливим баханням єдності, з'єднаним з молитвою, можна надіятися, що поволі буде щезати ворожість чи упередження, які існували та існують також між православними українцями супроти нас.

с. Софія Сенік ЧСВВ

Додаток до статті с. Софії Сенік:

В додатку до знаменитої і суцільно з'ясуваного питання у статті с. Софії Сенік (науковця – історика), хочу звернути увагу на ось таку подробицю: слова „православний” і „правовірний” складаються з двох членів, перший член „право-” є однаковий у обох словах, тому уважніше треба приглянутись до другого члену, тобто, „-славний” і „-вірний”. У візантійській духовності відношення людини до Бога найкраще, найповніше охоплює категорія славлення. Термін „славити” говорить нам набагато більше ніж „вірити”. Правовірити можна в щось, православити тільки когось, тому не годиться трактувати ці поняття як синоніми.

О. Архимандрит Любомир Гузар

Сарепта - Циганок 89

Комуніке з V Сарепти в Циганку

В днях 25-27 V 1989 року в Циганку відбулася зустріч дітей і молоді УКЦ з Польщі.

Перший день, призначений дітям, виповнили: Служба Божа відслужена о. І. Яремим з проповіддю о. М. Трояновського, ігри, забави, конкурси з нагородами, навчання пісень. День завершений був молебнем в честь Пресвятої Богородиці. Програму приготували і вели сестри ЧСВВ: Маргарета, Татіяна і Анна. На зустріч прибуло з батьками біля сотки дітей.

Другий і третій день призначені були молоді. Після Служби Божої відбулася панель на тему: „Звідки і куди прямуємо”. Під проводом М.Чеха голос забирали:

О.Гнатюк з Гданська, о. Х.Станецький з Глівіц, о. І.Гарасим з Бартошиць і брат М.Скірка з Варшави.

Третій день виповнили в більшості реферати. О.др Х.Станецький говорив про джерела українського Патріярхату, о. М.Сосницький - про ідеї і життя Патріярха Йосифа, М.Чех ділився своїми спостереженнями у зв'язку з 400-літтям Берестейської Унії. С. А.Пецушко ЧСВВ зайнялась темою священничих і монаших покликань, а с.С.Лебедович представила історію майже 100-літнього чину Сестер Службниць. Крім Служби Божої, в часі якої проповідниками були о. Ю.Гбур з Гурова і о. П.Кушка з Ольштина, відбулася панахида у зв'язку з V роковинами смерті Патріярха Йосифа.

Нище подаємо зміст двох рефератів виголошених під час цьогогорічної Сарепти.

КУДИ ПРЯМУЄМО ?

Коли хочеться оновити Народ - як сказав Євген Сверстюк - треба оновити душу літургією, молитвою та піснею. Для оновлення народу необхідно мати здорову Церкву, здорову релігійність та здорову культуру.

Ми, Українці, греко-католики, православні, ставлячи запитання „Куди нам прямувати?” - повинні ставити його на трьох площинах:

- Що це еміграція, та які є права і обов'язки еміграції?
- Яка роль Церкви в народі?
- Яка є релігійність народу, як передумова його оновлення?

Хочу зупинитися саме над останніми двома запитаннями: яка є роль Церкви в народі та якою є релігійність українського

населення в Польщі? Тому, що без оновлення релігійності немає християнства, а без християнства немає життя, тому, що християнство - Євангеліє - це життя народу. Люди, які не мають здорової релігійності, не мають також здорової національної свідомості.

1. Прикмети нашої релігійності.

1. Ритуальність - тобто прив'язаність до обряду, церковного права, без розуміння ролі літургії, молитви.

2. Фідеїзм - в якому віра обмежується до почуття без потреби поширення релігійних знань.

3. Сентименталізм - зведення релігійності до святенництва, поверхова

чутливість, яка проявляється в масових релігійних обрядах.

4. Пасивність - зумовлена відсутністю розуміння потреби суспільного вчення Церкви, інертність, негативізм - втеча від світу.

5. Патріотична релігійність - впливає в більшій мірі з традиційних зв'язків релігії з нашою національною специфікою.

6. Політичний католицизм - виявляється в інструментальному трактуванні Церкви.

Соціологи з'ясовують, що кожна нація, народ - має свою народну релігійність, яку слід лише вдосконалювати.

II. Недоліки та причини неправильної релігійності.

Ось які показники рівня релігійного життя вирізняють соціологи релігії:

- належні релігійні погляди;
- моральна та етична свідомість;
- почуття зв'язку з Церквою;

На основі них можна охарактеризувати недоліки кожної релігійності.

1. Недоліки релігійності:

- в основному маємо тут діло з неглибокою релігійною формацією, селективною, забобонною та обрядовою релігійністю, формалізмом та святеництвом;

- релігію, вірніше обряд обмежується до вияву патріотичних, не зовсім релігійних почуттів;

- релігійність обмежується також через незрозуміння суті літургії, молитви, а також через зведення самого обряду до церемонії та літургійного звичаю, таким чином народжується релігійний формалізм без морального змісту та релігійного мотивування;

- недоліки релігійності виявляються також у поверховому трактуванні літургії, яку скорочується до мінімуму, щоб зреформувати її згідно з категоріями сучасного раціоналізму та моралі.

2. Причини невластивої релігійності:

- секуляризація, профанація релігійних звичаїв та традицій;

- споживацтво, яке призводить до релігійної байдужості, атеїзму, практичного матеріалізму, спричинює розходження між релігійністю і моральністю в житті особистому та громадському. Матеріалізм вбиває ідейність, таке відчуття безідейності дає фальшиве, неправдиве почуття свободи, а посуті веде до себелюбства, відсутності морального та інтелектуального рівня. Звідси береться розвал етосу - криза людських взаємин;

- індиферентизм - обмеження обріїв свого духовного погляду, стан накинений людською волею в ім'я якихось підрядних інтересів;

- культ розуму, фанатичний раціоналізм, що вбиває сакрум - святість, відштовхує з людської свідомості таїнственність.

- причиною неправильної релігійності є, між іншим, рутинерство священика в його парафіяльній роботі, низький рівень проповідей, які не осмислюють життя, таким

чином згасає серед людей моральний авторитет священика;

III. Церква і Народ.

1. Роль Церкви -

Українська Церква всіх ісповідань мусить по - новому осмислити своє становлення в сьогоденності, створити новий тип священика відданого своєму апостольському покликанню, на високому моральному, інтелектуальному та ідейному рівні, якому необхідно вивчити:

- психологію людини міста;
- етнопсихологію української релігійності в Польщі;
- історію української духовності, (для цього потрібний дослідницький інститут).

Церква мусить усвідомити собі, які завдання, проблеми ставить перед нею історія. Не може бути в нас - як говорив Микола Шлемкевич - „чесного і праведного незрозуміння сьогоднішньої ситуації“. Мусить становити план дії на майбутнє, систему пріоритетів для збереження Церкви, як передумови збереження і охорони людської і національної гідності. Церква мусить це розуміти, коли х вона не зрозуміє сьогодення - не зможе бути добрим провідником для народу.

Церква, збагачена суспільним вченням, має осмислювати життя, шукати непрямих ідей, тому, що суспільне навчання Церкви дає змогу краще усвідомити і обновити піднесення релігійності, вартостей християнства до життя особистого, громадського, до патріотизму, відповідальності за батьківщину, до самосвідомості своєї спільності між живими, мертвими і ненародженими, як це наголошував проф. О. Пріцак. Не можемо сьогодні думати категоріями сільського парохе, необхідно по-новому осмислювати нашу сьогоденність.

Церква сьогодні у своєму навчанні мусить чітко наголошувати християнський персоналізм, тобто:

- примат людини над речами;

- примат моралі над технікою, йдеться тут про пошанування людини, природи, світу, щоби не було більше „Чорнобилів“;

- примат „більше бути“ над тим, щоби „більше мати“;

- примат відповідальності над волею. Воля - це свідоме обмеження своєї особистої волі задля служення Богові, народові, громаді, людині. Це не може бути безвідповідальна сваволя. Воля мусить бути забезпечена сумлінням, не може залежати від „навколишньої погоди, від кон'юнктури часу...“, з'являється перед Абсолютом.“ (Е. Сверстюк). Тільки тоді здатна людина - „нести в собі дух Свободи і йти дорогою самозречення в ім'я великого самоствердження.“ (Е.С.), тільки тоді - „легкі до польоту, не обтяжені світом речей, не обважнілі на тучних пасовиськах світу сього, тільки чисті серцем можуть пориватись до далеких вершин, де вселюдські ідеали зоріють, до верховин, що відкриваються приреченим світити і поривати інших.“(Е.С.);

- примат справедливості над рівністю;
- примат милосердя над справедливістю.

Парафія

За словами польського богослова це:

- природне і надприродне місце зустрічі Бога з людьми, та людей між собою;

- посередній елемент між сім'єю та народом;

- зорганізована спільність охрещених, в якій саме через св. Літургію, спільне служіння відчувається присутність Бога, де закликається до святості через життя в покаянні, до зв'язку людини грішної, обмеженої, безпомічної з Богом.

- це спільність мирян, вірних, закваска для покаяння, місце постійного навернення до Бога. Покаяння - це правда про себе, а виявом цієї правди є діяльність з метою обновити себе, скріпити свою душевність та оздоровити національну культуру, як надбання людського Духа.

Священик - священство - це суспільне таїнство, щоб служити Богові, служити людям для захисту й збереження людської гідності, особливо сьогодні. Роль священика - це виховувати сумління людини, сім'ї, народу, тілки передумовою є виховання своєї совісті. Слід сказати, що священик має освячувати себе та громаду з якої він походить, є він посередником всякої благодаті. Священик - мусить бути людиною святою за вченням Святого Писання, яка повністю віддасть себе Богові, людям. Священик, як людина грішна мусить бути слухняний Св. Духові. Необхідно нагадати ще азбучну істину, що занедбаність священика, відсутність морального авторитету вбиває вірних. Тому ієрархія церковна повинна подбати про справжнє виховання своїх священиків, та їхню формацію. Коли цього немає важко й говорити про краще майбутнє Української Католицької Церкви в Польщі.

Модель релігійності на майбутнє: залежить від вірного, правильного розуміння і усвідомлення ролі обряду та літургії в житті християнина.

- літургія - це форма постійного передавання віри черговим поколінням. Віра передається літургією, тоді, коли батьки ведуть своїх дітей в церкву на молитву. Щойно тоді літургія стає школою християнського життя з метою освячення, школою споглядання, естетичного сприймання краси. Щойно виховуючись з літургією людина може творити справжню, здорову культуру, християнську цивілізацію в її основі, а не у зовнішніх її ознаках. Щоб виховуватись з літургією людина мусить бути підметом літургії, активною і щойно тоді зможе поєднати Боже вічне з людським - конкретним. Вона не сміє бути лише глядачем на літургії для якого все за довге, незрозуміле. Сьогодні охрещена людина тільки на літургії зможе зберегти свій образ і подобу Богу, зро-

зуміти страх блаженних заповідей Господніх, та потребу захисту сакруму у світі перед секуляризацією та профанацією.

- обряд - це внутрішня духовна й зовнішня самобутність. Це форма вияву віри і культу Бога, спосіб християнського життя якоїсь спільноти, який виявляється в особливостях Богочитання. Тут не йдеться тільки про обрядову різновидність, спосіб інтерпретації, лише про те, щоб мое богочитання було на рівні моєї людської особи, моєї гідності, мого релігійного „я”. Щойно тоді буква обряду допоможе мені зберегти в мені мій дух. Передумовою здорової релігійності є обнова християнської етики, яка народжується зі щоденної практики вірних. Це значить жити евангельським вченням Христа, відчувати істоту християнства.

2. Народ і Церква.

Сім'я - це „домашня церква”, мікроритуція народного життя. В сім'ї є початок плекання нешої релігійності, рідного обряду, культури, початок народжування святості в людині. Якщо сім'я не передає релігійної традиції та національної культури, тоді лишається вона порожнім психологічним простором, відкритим на діяльність засобів масового переказу. У цей порожній психологічний простір заповзає все, тоді народжується споживацтво, матеріалізм, безумство, таким чином згасає в сім'ї моральний та національний авторитет батьків.

Людина віруюча - повинна оновити свою віру через поглиблення народної релігійності, про яку я нагадав раніше, поглибити традиційну модель релігійності, тими цінностями які досі були в ній відсутні. Саме з віри можна виводити потребу розуміння природних прав людини та народів до „себестановлення”, свободи, та вільного розвитку. Християнське життя

- це має бути зустріч людини з Богом в Церкві на трьох площинах:

- як зустріч з Богом в сімі, в домашній церкві;
- як зустріч з Богом в парафії;
- як зустріч з Богом в Помісній та Вселенській Церкві.

Нам необхідно зрозуміти внесок нашого східного християнства в скарбницю Вселенської Церкви, усвідомити наше історичне надбання в ділянці екуменізму, яке бере свій початок від флорентійського собору, цілий історичний процес до Мит. Андрея Шептицького. Це є необхідне для розуміння вселенськості Української Католицької Церкви.

Людина невіруюча - Чому людина невіруюча повинна зрозуміти питання церковного життя в народі? Існують три основні причини:

- людина, яка є суспільним еством. Тому вона повинна зрозуміти своє віднесення до людини віруючої, та цілого суспільства.
- українець, який повинен знати хто його сусід і яку роль відіграє Церква в народі.
- політик (гр. політікос - це свідомий, активний діяч), йому необхідно збагнути роль Церкви в суспільно - громадському житті народу, як джерела української культурної самобутності.

Українському Народові необхідно зберегти багату релігійно - церковну традицію, духу обрядової особистості, релігійні звичаї, все те, що в минулому було

інтегральною частиною культури всіх майже професій, необхідно зберегти своє Християнство, тобто „евангельське життя народу”, яке за словами Папи Івана Павла II є „джерелом культурної самобутності українського народу”.

Якщо історія народу не є історією присутності Бога в народі - вона стає історією нищення найбільших та найсвятіших цінностей у світі, якими є Правда, Добро і Краса.

Духовне життя народу, який втратив своє християнство, своє релігійне життя, печать охрещеного Духа на своїй культурі, релігійну інтерпретацію, світосприймання і світогляду дійсності, прирікається на матеріалістичну майбутність, безплідність в ділянці культури. Бо, саме, духовною матрицею нашої культури є фольклор, християнська релігія з традиційним візантійським обрядом та релігійними звичаями.

На початку другого Тисячоліття нашого Християнства нам охрещеним, сповненим благодаттю св. Духа, треба - поручити наш Народ, Батьківщину Ісусові Христові - це значить, необхідно творити християнську культуру духовну а також матеріальну, щоб через культуру збагачувати духовність людини, зберегти „обрез і подобу Божу” в людині, оновити „храм св. Духа”, та щоб виховати по-християнськи людину на всіх площинах народного життя.

О. Ігор Г. ЧСВВ

НАДПРИРОДНИЙ ЗМІСТ ПОКЛИКАННЯ

ПОКЛИКАННЯ - велика таємниця віри. В християнському розумінні, має своє джерело, в самому акті створення. Бог, Творець світу, дає життя кожній істоті, щоб вона своїм життям прославляла Його. Людину

сотворив Господь на свою подобу. Бажанням Його було, щоб вона свідомо і добровільно співдіяла з Богою ласкою у вдосконалюванні цього світу.

Роди покликання.

Покликання може бути покликанням у загальному розумінні і покликанням особистим, індивідуальним.

Загальне покликання людини, міститься вже в його сотворінні. Людина одержує життя і є піднесена до гідності Божої дитини у Христі. Св. Тайна хрещення впроваджує її до Церкви і разом з усіма вірними, в міру своїх можливостей збагачує історію своєї Церкви і народу.

Особисте покликання торкається одиниці обдарованої Божими дарами. Про таке покликання говоримо тоді, коли маємо на думці покликання родинного життя, монашого і священничого. Таке покликання (особисте) потрібне кожному християнинові. Кожний з нас зобов'язаний дійти до досконалості у стані, який собі вибрав. Не треба тут очікувати ходних надзвичайних ознак, є воно у кожному з нас і можна його віднайти. Звичайно у нашій совісті є певні симптоми, які допомагають нам розпізнати наше покликання.

Часто любов до дітей, бажання материнства чи батьківства, буде ознакою до життя родинного. Любов молитви, бажання слухати людям з повним відреченням може вказувати на священниче чи монаше покликання.

Монаше життя.

Кожний хто приходить до монастиря, щоб почати нове життя усвідомлює собі, що його метою є досягнути святість життя. До цього потрібно відректися всього, що посідає: „Відречення - як повчає св. Василій В. - це зірвання всіх зв'язків людини з матеріальним, дочасним життям та звільнення від усіх родинних обов'язків. Воно робить здатними нас вступити на цю дорогу, що веде до Бога... Це не стримне змагання до того, щоб здобути неоцінене добро та насолоду в ньому... Це переведення людського серця до небесного способу життя... Це початок наслідування й

уподібнення себе до Христа". (Св. Вас. В., ШПр. 8)

Вибираючи монаше життя, монахи чи монахиня живуть спільним життям. Взаємно допомагають собі різноманітними дарами, постійно підтримують себе в змаганні за переміну життя в Христі. Діляться матеріальними й культурними благами, здібностями. Спільно беруть участь у щоденних молитвах, Святій Літургії і прийманні Пресвятої Евхаристії. З увагою зберігають Христові слова: „Як хочеш бути досконалим, іди, продай добро своє, дай бідним і будеш мати скарб на небі. потім приходи і йди за мною" /Мт 19, 21, 22/.

Монаша формація.

Початок монашого життя включає: постулятуру, новіціят, і юньорат - час тимчасових обітів.

Метою постулятури є: дати нагоду кандидатці (кандидатові) і спільноті краще себе пізнати, а також ознайомитися з основними принципами монашого життя.

В новіціяті, монахи чи монахиня, моливаю, наукою і практикуванням евангель-

ських рад підготовлюються до повного віддання себе Христові. Під проводом магістра (магістри) новикі розвивають свою духовність згідно з навчанням Св. Письма і тими засобами, котрі ведуть до тривкої основи духовного життя, а саме ревне розважання, молитва; духовне читання, читання Св. Письма і творів Отців Церкви, вивчення і зрозуміння Конституцій даної монашої спільноти.

Юнборат - це час першого зобов'язання, тимчасових обітів - це новий етап зросту в житті з Христом. Хоч ці зобов'язання не становлять ще тривалого зв'язку, однак продовжують свою початкову формацію, поступово вводячи в життя монашої спільноти.

Коли закінчиться строк монаших обітів, монах (монахиня) складає урочисту Професію довічних обітів, якою на постійно зв'язується зі спільнотою і цілковито віддає себе Богові.

Монаші обіти.

Обіт - це обітниця свідомо і добровільна, зложена Господу Богові яка зобов'язує під гріхом до її виконання.

Монаші особи, складають обіт: чистоти, убожества і послуху. Ці обіти різняться від обітів, які складають собі супруги. Монах чи монахиня складає обіти Богові, а молодята складають їх собі у присутності Бога.

Другий Ватиканський Собор навчає: „Бог, вливаючи свою любов у наші серця Святим Духом, декому в Церкві дає той цінний дар ласки, що в дівстві і неодруженості легше неподільним серцем присвятити себе Богові, що стає особливим джерелом духовної плідності у світі”.

Обітом чистоти, члени монаших спільнот добровільно зрікаються подружнього життя і його обов'язків, щоб таким чином мати змогу в повні посвятити себе Христові. Цей обіт зобов'язує також, щоб уникати всього, що противиться шостій і дев'ятій заповідям

Бохим. Вимагає це, очевидно, боротьби, аскези, а головне, контролю над почуттями, словами і ділами. У виповненні обіту і зростанні у чесноті чистоти, необхідним є тісна злука з Богом, роздуми над таїнством Христа, участь у Святых Тайнах Сповіді і Євхаристії та виявлення синівської набожності до Пречистої Богоматері.

Чистота еднає нас з Ісусом Христом цілковито і неподільно; додає розмаху внутрішньої сили і свободи. Св. Василій навчає: „Вибери собі життя без дому, без міста, без власності. Будь свобідний та звільнись від усякої життєвої хурби. Нехай тебе не зв'яже бахання хінки, ні хурба про дітей; це неможливе у воєнній службі Бога”. Св. Павло говорить: „бо зброя нашої боротьби не тілесна, а сильна в Бозі”. /2 Кор. 10,4/

Обіт убожества - заради набуття цієї євангельської чесноти, монаші особи добровільно складають обіт убожества, щоб вірно наслідувати Христа і мати участь в Його убожестві. Ісус Христос, як говорить св. Павло, „задяля нас (він) став бідним, будши багатим, щоб ми Його убожеством розбагатіли” (2 Кор 8,9). Звичайним обітом убожества, складеним на якийсь час, монаші особи не втрачають права посідання, але зрікаються самовільно управляти своїми добрими, без дозволу настоятеля. Врочистим обітом, складеним на ціле життя (в декотрих спільнотах), монахи (монахині) зрікаються права посідання щось власного і самостійно, без дозволу настоятеля розпоряджувати будь-якою дочасною річчю. Після складених обітів дозволяється, очевидно, посідати і розпоряджувати необхідними їм до життя речами.

Дух убожества полягає на постійному пригадуванні, що ми прийшли на світ не маючи нічого, і щоденно стоїмо перед своїм Небесним Отцем, не посідаючи нічого, та покинемо цей світ, не беручи з собою нічого. Убожество на зовні і в душі, проявляється скромним способом життя, помір-

кованістю у похертвуванні нашого часу, наших здібностей, засобів так духовних як і матеріальних.

Обіт послуху – це всеціла похертва нашої волі Божій волі, виявленої нам Св. Духом. Цим обітом, в дусі віри і любові до Божої Волі, монахи (монахині) зобов'язуються слухати правних настоятелів у всьому, що вони поручають, згідно з Уставами і Правилами даної спільноти.

Совершенність монашого послуху полягає на повному погодженні нашої волі з Волею Божою за прикладом Ісуса Христа, який сказав: „Отче нехай буде не моя, а Твоя воля” (Лука 22,44).

В історії Церкви зустрічаємо різні монаші спільноти. Повстали вони в різних часах і мали різні завдання, наприклад: опіка над хворими, навчання релігії дітей і

молоді, навчання в школах, молитва тощо. Ці завдання залежали від потреб даного часу та засновників, які закладали спільноти. Сьогодні кожна спільнота має свої правила-Конституції. Тому в церкві є місце на різні монаші спільноти. Вони не мають ворогувати між собою, але співдіяти на спільне добро Церкви і освячувати своїх членів на дорозі реалізування евангельських рад.

В Польщі діють чотири монаші спільноти: Згромадження Сестер Св. Йосифа Обручника Пречистої Діви Марії, Згромадження Сестер Службниць Непорочної Діви Марії, Чин Св. Василія Великого (чоловіча галузь – Отці Василіяни і жіноча – Сестри Василіянки), та у початковій фазі розвитку тут у Польщі Отці Студити.

С. Анна ЧСВВ

ХВИЛИНИ РЕФЛЕКСІЇ

Фрагменти з книжок виданих польською мовою: Мішеля Квіста – „Молитва і чин” (Michel Quoist – Modlitwa i czyn), Інгрід Тробіш – „Бути жінкою” (Ingrid Trobisch – Być kobietą). Переклад з польської мови – Ірини Труш.

Молитва перед грошовим банкнотом.

- Мусимо дуже шанувати гроші тому, що праця яку вони представляють, коштує багато поту і крові.
- Гроші є небезпечні: можуть людині служити, а можуть її знищити. Господи, глянь на цей банкнот – я боюся його.
- Ти знаєш його таємницю, знаєш його історію. Який же він важкий.
- Приваблює мене, бо мовчить. Він ніколи не скаже, що криється в його склепіннях. Ніколи не виявить зусиль,

- що криються в ньому і боротьби, що несуть на собі людський піт.
- Він поплямлений кров'ю, розчарованням, піднятою на смін гідністю.
- Він багатий цілим зміщенням у ньому тягарем людської праці, і той тягар є його вартістю.
- Важкий є Господи.
- Приваблює мене і одночасно будить в мені ляк (боязнь), бо має умерлих на сумлінні, всіх бідаків, які для нього замучилися працею, щоб тільки його мати, щоб його мати ноч кілька

годин..., щоб за нього здобути трони
приємності, радості життя...

- Через скільки пальців перейшов, Го-споди? І чого dokonав у своїй довгин, мовчазнин подорожан?
- Пожертвував білі троянди сяючій на-реченій
- Ним оплачено солодоші на хрестини
- То він годує рожеве немовля, він по-ложиє хліб на столі родини
- Позволив молодим на сміх, старшим на радість
- Заплатив візит у лікаря рятівника
- Дав книжку з котрої вчиться дитя
- То він облачив у чернечу рясу дівчину

- Але це він вислав листа повідомля-ючого про розлуку
- Це він заплатив за усунення малятка з лона матері
- Це він роздав алкоголь і розп'ячив людину
- Це він показав дітям заборонений фільм і записав огидну пластинку
- Це він осідлав молодого клопця, а з дорослого зробив злодія
- Це він на кілька годин купив тіло жінки,
- Це він заплатив за смертоносну зброю і дошки на домовинну.

- О, Господи, приношу Тобі в жертву цей банкнот в Яого радіснин таємнищян, в Яого боліснин таємнищян,
- Дякую Тобі за життя і за радість, яку він дав.
- Перепрошую Тебе за зло, котре він заподіяв.
- Але передусім, Господи, жертвую Тобі Яого за цілу людську працю, за ціле людське зусилля котре є сим-волом, і котрий будучи банкнотом без плям — вже завтра стане перемінений в Твоє вічне життя.

Мішель Квіст

Молитва нашими тілами

Бог супроводжує нас у цій подорожі. Є присутній завжди і всюди у фізичному поєднанні. Лютеранський богослов, до-ктор Віл'ям Нульте, говорить:

„В любовному акті ділення натури і ділення дуна заключають союз — об'єднуються в християнському пере-живанні — тому, що насамперед стали поєднані в Хресті... Викуплений Хрестом

любовний акт є даною Богом радістю подружнього конання — так само жінкам, як і чоловікам... Бога, якого ми знаємо в Хресті, не потрібно в цю радість впроваджувати. — Він є в ній“.

Є подружжя, котрі спільно моляться кожного вечора за винятками тин днів, коли поєднуються у любовному акті. Якби мали не чисту совість, пізнаючи

сексуальну радість, життя сексуальне відділили від життя духовного. Яле ж таке відділення цілком не погоджується з Біблією. Бог Біблії, Батько Ісуса Христа, котрий стався тілом, є Паном всіх областей життя включаючи секс.

В п'ятому розділі свого Листа до Ефесян апостол Павло підтверджує єдність в ділянці статі і духовній ділянці в шокуючий для нас спосіб. Говорить:

„... і будуть обоє вони одним тілом. Це велика тайна, а я говорю про Христа і Церкву“ (Еф. 5, 31–32).

Сексуальна радість може мати позитивний вплив на наше духовне життя. Для подружжя, котре вірить в Бога, поєднання фізичне став пережиттям духовним. Через це, що Бог є Їм центром подружжя, любовний акт стає щирою вдячністю, дорогою відкриття на Бога. Не знаю кращих слів, котрі могли б це переказати, як молитва Йосефа і Люїс Бірд, котру я знайшла в Її книжочці (Кохання є всім: Розмова чоловіка і жінки з Богом):

Минулої ночі ми кохалися,
а сьогодні є нове,
зовсім нове і повне життя...
Ми кохалися і все стало створене
від нова...
Ми розмавляли,
сміялися
і молилися спільно нашими тілами.
Я Ти був так сильно присутний.

Тому є так, що Ти є завжди,
а особливо тоді.
Наша взаємна близькість
росте і справляє, що стає живішою
наша близькість з Тобою...
Я сьогодні рано?

Сьогодні рано зішло сонце
і все росте,
і з радістю чекаємо на те, що буде.
Сьогодні є нове, цілком нове і живе,
а спірала нашого кохання іде в гору,
до тебе нас пориваючи.

Інгрід Тробіш

З України

ВИЩІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ І КРИЗА МАТЕРІАЛІЗМУ.

передрук з 4-го номера „Християнського голосу”

«Конфлікт між природничими науками та пануючим світоглядом проходять і в наші дні – і якраз в тоталітарних країнах, де основою мислення є діалектичний матеріалізм.»

Вернер Гейзенберг.

Зараз у засобах масової інформації багато говориться про кризу фундаментальних досліджень в СРСР. Нагадаємо читачеві, що таке фундаментальні знання. Фундаментальні науки – це науки, на базі яких виникають та розвиваються прикладні галузі досліджень (технологія, комп'ютерна і обчислювальна техніка, медицина, ядерна

енергетика та інші). В свою чергу фундаментальні дослідження тех діляться на дві категорії:

1. Вищі фундаментальні дослідження (ВФД) - структура простору, фізика елементарних частинок, квантова космологія та гравітація, філософія.

2. Нижчі фундаментальні дослідження (НФД) - ядерна фізика, астрономія, біологія, геологія, космічні дослідження, хімія.

Очевидно, що НФД базують на даних вищих досліджень. То ж склалася дуже парадоксальна ситуація - в СРСР навіть багато людей з вищою освітою (в тому числі і викладачів) не можуть назвати хоч би деякі проблеми та досягнення вищих наук. Цікаво також, що так званий науковий матеріалізм критикує ідеалізм лише за допомогою нижчих фундаментальних наук і всіляко уникає природних відкритих дискусій із віруючими вченими, які вивчають вищі проблеми світобудови.

У чому ж причина? А виявляється, що результати ВФД вступали і вступають в явні та нездоланні протиріччя з доктриною матеріалізму (мовляв, усе доступне людському розуму, вічність Всесвіту, походження та еволюція характеристик Всесвіту існують в незалежності від існування людства та людської свідомості). Але дані квантової механіки та космології повністю відкидають усі ці три основні положення матеріалізму. Вдамося до аналізу цих трьох матеріалістичних положень у відповідній послідовності.

1. Матеріалізм твердив, що коли нам точно відомі положення певних об'єктів у певний час та усі закони, які розкривають рух цих об'єктів, то ми зможемо точно прогнозувати місце знаходження цих тіл та будь-який довільно обраний момент часу. Відкриття геніальним фізиком Вернером ГЕЙЗЕНБЕРГОМ принципу невизначеності в квантовій механіці показало, що така аксіома наукового матеріалізму абсолютно не відповідає дійсності. Принцип невизначе-

ності твердить, неможливо точно вказати в один і той же момент часу положення елементарної частинки та її швидкість. Але якщо стан мікрооб'єкту не можна точно визначити для даного моменту часу, то, очевидно, не можуть бути точно передбачені стани цього об'єкту на майбутнє.

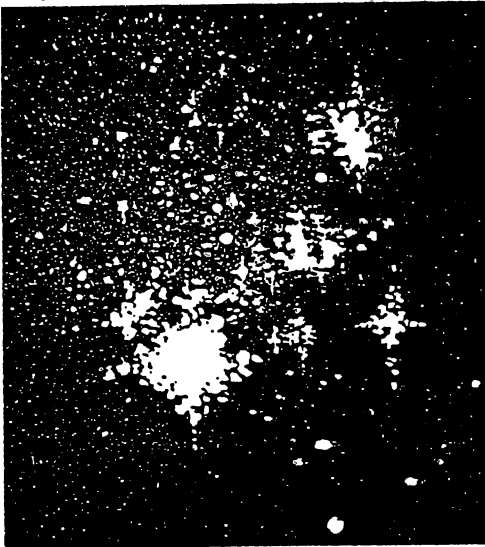
Таким чином майбутнє даної системи вже не полягає в її теперішній стані... Порушується „залізний зв'язок" причин та наслідків. Відомий американський фізик Джей ОРІР з приводу цього писав: „Навіть мати-природа знати цього не може. А хто ж знає, що вище від природи? Нам, віруючим людям, відповідь відома..."

На основі принципу невизначеності було пояснено багато явищ у Всесвіті. Завдяки цьому ж принципу працюють різноманітні ядерні пристрої. Але радянські філософи-матеріалісти називають цей принцип „реакційним", бо він дає якусь волю електронів по відношенню до дій та пристроїв експериментатора. Матеріалістам зовсім не хочеться визнати, що рух електрона, уся наша дійсність, майбутнє, увесь Всесвіт та його закони підпорядковані якимось вищим, недоступним людському розумінню та мисленню, законам. Почуття ненависті до принципу невизначеності так переповнює їх, що вони навіть пробують по-дилетанському довести його помилковість, але тут же самі признають своє безсилля. Ще великі фізики М. БОРН та В. ПАУЛІ називали такі спроби безнадійними, неправильними та негарними.

У наш час дослідженнями твердо встановлено, що Всесвіт розширюється - усі галактики розлітаються у просторі - часі. Вченими підраховано, що близько 20 мільярдів років тому наш Всесвіт був сконцентрований в області набагато меншій, ніж об'єм атома. Так сучасні дані говорять про те, що Всесвіт народився в одній точці в результаті грандіозного вибуху, який стався з невідомих нам причин. Це був якийсь вибух самого простору часу. Наслідком

цього вибуху - розлітання галактик, що їх спостерігаємо. Тепер цю теорію починають вивчати в університетах навіть студенти. А раніше: «Радянські читачі побачать з захопленням у що розширюється наочний приклад того, як реакційні заміри запліднюються самим прогоресом науки»; «Псевдонаукові викрутаси лхевчених складають сенс всіх „теорій“ всесвіту, що „розширюється“»; «Лхевчені капіталістичних країн висувають нісенітні ідеї про акт „творення вселенної“».

Тепер теорія розширювального Всесвіту стала фактом; став фактом і процес виникнення Всесвіту, бо дані сучасної квантової космології довели, що у минулому в момент Великого вибуху розпадаються і сам час, і простір. Таким чином втрачає зміст запитання: „Що було до великого вибуху?“.

22 ховтня 1951 року дуже точно сказав у Ватиканській Академії Наук Папа Римській Пій XII: «Сучасній астрономії вдалося стати якоюсь мірою свідком того, що сталося на початку часу. - „Хай буде світло!“ - коли матерія набула буття, море

світла та сйява вирвалося з неї». Отже, все вказує на те, що в матеріальному Всесвіті у певний час відбувся могутній початковий зліт, спричинений появою у Всесвіті неймовірно багатой енергії, і завдяки цьому Всесвіт спочатку швидко розвивався, а згодом усе повільніше. І нерешті дійшов свого нинішнього стану. Таким чином сталося творення в часі. Отже, є творець, тобто є Бог! Тому, хто ж із матеріалістів відповідь перед судом істоті скоєні злочини проти наших перших чесних космологів? Не дивлячись на величезну, не помірну сатанинську силу матеріалізму, космологічна сила таки перемогла: «Бог хоче, щоб усі люди спаслись і досягли пізнання істини».

Узагальнюючи всі відомі на теперішній час дані про Всесвіт, учені прийшли до формулювання так званого антропного принципу /АП/: «Наш Всесвіт такий, тому що ми існуємо». Пояснюємо: як відомо, усі фізичні взаємодії у Всесвіті визначаються через повні сталі величини - швидкість світла, стала Планка, стала тяжиння. Якщо хоч одну із цих величин ледь-ледь змінити, то усілякі різноманітні фізичні процеси почнуть відбуватися зовсім інакше, ніж насправді і процес виникнення хиття, а відтак і людина стане неможливим. Усі фізичні сталі, які визначають характер різноманітних взаємодій у Всесвіті сформулювалися під час Великого вибуху - в момент виникнення часу та простору. Значить, творення Всесвіту проходило за такими хорсткими та певними правилами, щоб призвести до появи людини. Отже, наш Всесвіт створений для людства. Та й дані квантової механіки приводять до формулювання так званого сильного антропного принципу (АП).

«Всесвіт повинен бути таким, щоб у ньому на деякій стадії еволюції міг існувати спостерігач». Квантова ж космологія твердить, що всі зареєстровані нами процеси у Всесвіті проходять з участю спостерігача (тобто, при вашій участі, шановний читачу). Усе, що відбувається у Всесвіті,

відбувається і в нашій свідомості. Квантовий підхід показує, що практично неможливо відділити свою свідомість від реальності певних явищ. Воістину: «Бог сотворив світ, щоб ми населяли його» і жили в свідомості віри.

І ось знову, в наш час звучить категоричне „закляття“: «Ми вважаємо, що АП є неприйнятним для матеріалізму, який стверджує повну незалежність природи зовнішнього світу від людської свідомості».

Підсумок. Оскільки ідеологія та філософія матеріалізму завжди суперечила і суперечить науковим фактам, що були досягнуті вищими фундаментальними дослідженнями, то слід вважати її як невірну, а отже і небезпечну для подальшого духовного розвитку людства. Усі дані вищих наук підтверджують пророчі слова ГЕЙЗЕНБЕРГА: „Духовна форма нашого майбутнього знайде своє вираження знову-таки в старій релігійній мові“.

Володимир Берестянський

Фрагменти листа о. Яреми до митрополита Філарета

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНОМУ КИР ФІЛАРЕТУ, МИТРОПОЛИТУ КИЇВСЬКОМУ І ГАЛИЦЬКОМУ, ПАТРІАРШОМУ ЕКЗАРХОВІ ВСІЄЇ УКРАЇНИ

ВАШЕ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО І

Пишу цього листа, як один із сучасників і учасників праці Ініціативної Групи по переходу греко-католиків у Православ'я. Тоді я був ще тільки кандидатом у священство, тому не міг бути членом Групи. Тепер члени ініціативної Групи вже майже вимерли й немає кому виявити і пригадати кривд, яких вона зазнала. Головних членів ініціативної Групи в сталінську страшну епоху знищено руками підсланих найманців, постріляно й отруєно по „вдохновенню“ протопресвітера Колчицького і це лежить страшним „камнем преткновения“ між нами, віруючими людьми західних областей України і Московським патріархатом. Знищили тоді всіх членів ініціативної Групи, що знали хід розмов і зміст договору та забрали документи Ініціативної Групи, щоб ніхто не знав і не міг покликатися на пункти Договору. Так віроломно поступив Московський патріархат тому, що він від початку

думав не про приєднання галичан до єдності у вірі, а про їх поневолення. (...)

Московський патріархат ігнорує існування українського великого народу, окремішність української церковної думки, традицій, звичаїв і культури. Така ігноранція почалася ще від часів цариці Катерини II-ої. Як це хахливо думати, що патріархат свідомо добиває те, чого не змогла знищити ця страшна цариця. Патріархат зігнував навіть історичний факт, що первісна Русь - це Київ і південні землі, що в Києві в Дніпрі відбулося торжественне хрещення киян в княжіння рівноапостольного князя Володимира. Патріархат ігнорує українську мову до того, що по всій Україні, крім бувшої Галичини /бо тут народ свідоміший і не хоче піддаватися/, заведено проповідь північною, російською мовою. Давню, південнослов'янську церковну мову ще Катерина приказала заборонити й замінити московською вимовою. (...)

Вся біда наша в тому, що ми не маємо своєї української духовної семінарії. Семінарія в Одесі ще більше нам чужа, ніж ленінградська. Нічого не допоможуть „українські класи“, які будуть тільки пародією. А в Загорську почалася якась дегенерація

богословської освіти і порядків у їхньому „духовному” заведенні. Ініціативна Група застерегла собі, що у Львові мусить бути духовна семінарія. Отець Костельник весь час це підкреслював. Справа семінарії найбільше дратувала протопресвітера Колчицького й він задумав найрадикальнішим способом позбутися Костельника. Бо Колчицькому і другим „ідеологам” російської церкви не йшлося про наше навернення до Православ'я, а про знищення останнього острівця української культури, яким була Галичина. Тому навіть семінарія в Луцьку була російськомовною. Знаємо вихованців цієї семінарії, яких викинули за те, що вони, за підтримкою отця Вінцукевича, родом білоруса, провели вечір в честь Шевченка. Незадовго закрили й семінарію. В одеській семінарії робили обшуки в галичан і за те, що вони мали книжки з проповідями українською мовою, їх повикладали з „вовчими листами”, але що можна було вчинити в умовах такого страшного режиму, як сталінщина чи брєжнєвщина. Тепер, при „Гласності”, годі дальше мовчати й терпіти. Ми мали й повинні мати свої рідні духовні школи, як мали до часу „оправославлення”.

Дуже роздратовані вернулися люди з ювілейних обходів у Києві. Там нашого слова вже не чути, там відчувається „єдина неделіма Росія”, яка нас страшно ненавидить. Нам нема чого шукати в Києві, якщо папа, чужинець, говорить українською мовою, а екзарх України – не хоче. (...)

Дивним здається, як можна в кінці ХХ сторіччя силувати п'ятдесятиміліонний народ молитися чужою, не материнською мовою? Яка ж це тоді християнська місія? Так колись німці намагалися германізувати слов'ян. І хто тоді ці люди, які йдуть на таке, а другі, що піддаються? Це ж безхребетні, обезцінені люди! Як можна заохотити до чесної праці на благо відчизни недолугою, бездушною проповіддю? Та ще й чужою мовою. (...)

В часі революції на Україні були спроби відновити українську православну церкву; але ніякий єпископ не відважився її очолити, знаючи ненависть півночі до України. Прийшлося самим священикам святити собі митрополита і через це ця нова, „самосвятська” церква не змогла довго існувати. Мусила „самоліквідуватися”. Цьому допомогли зовнішні причини. Російська ієрархія, навіть так звана „обновленческа”, мала козир – свою канонічність. Радянській атеїстичній владі не залезало на канонічності, бо сама часто порушувала канони церкви, але російська ієрархія, тому, що російська, зуміла взяти верх. Українську, вже канонічну ієрархію створено на зайнятих Польщею землях Волині й Холмщини. Першого митрополита, тому, що він був українець, убив росіянин, монах. Наступний митрополит, бувший єпископ Крем'янецький, росіянин Діонісій Валєдинський, який ще в 1917 році благословив перекладати церковних книг на народну українську мову, тепер дозволив провадити богослужіння в українській мові. Богослужбові співи на українські тексти створили Кирило Стеценко, Петро Кохицький, Олександр Кошиць та Арсеній Річинський. Появився в народі великий ентузіазм, всі старалися в себе завести таку рідну, зрозумілу богослужбу. Згодом були хіротонізовані єпископи України. Але в ході Вітчизняної війни, в страху перед репресіями Сталіна, волинська ієрархія мусила емігрувати на Захід, а нова ієрархія всюди, примусовим способом, встановила богослужіння та проповідь російською мовою. Ще в деяких місцевостях, особливо сільських, проповідують рідною мовою, але це вже не чиста мова, а якийсь „суржик”, бо священики не вміють ні одного богословського терміну перекласти на свою мову. Чи х не обов'язок Київського Митрополита якось тій біді зарадити? В Одесі не навчається, бо одеські „професори” самі не вміють перекладати на українську мову. В сусідніх з Волинню

областях - Житомирській, Хмельницький, Вінницькій та по всій Україні, й цього немає. Люди живуть в повній духовній неволі й темряві, тоді коли інші народи православні, як румуни, греки, навіть молдавани слухать і проповідують своєю мовою. А грузини мають свого патріарха, свою рідну церкву та свої традиції.

Московська церква, для обману, називає себе „руською”, а сама це заперечила тоді, коли ювілейні головні святкування призначила не в Києві - центрі Русі - а в Москві. Значить - це Московська, чи російська, а не наша. Досі ще від царських часів в календарях святу Ольгу називається „княгинєю російською”, а нашого Хрестителя - „князем російским”. Але ж ми маємо більше права, в такому випадку, назвати святого „українським князем”. Якщо в церкві грецькі Царгородська, Афіньська, Кипрська, слов'янські - Болгарська, Сербська, Чеська, в церкві Румунська, а навіть Єрусалимська, Александрійська, то чому не сміє бути церква Українська, чи Русько-Українська?

Бувшу православному волинську ієрархію, як і уніятську, досі в кожній газеті і православних журналах, які більш підпорядковані політиці, ніж духовним справам - засуджується як ворогів Українського народу та Радянської Держави. (...)

Чи не слід, нарешті, все це, принаймеш Церквою, переоцінити в душі „Перевбудови” й реабілітувати невинних людей, в тому священників та єпископів, а також їх „вину без вини” зняти. Чи не слід, принаймеш, перестати таврувати їх, як „буржуазних націоналістів”, як „ворогів українського народу”, а той усього людства. (...)

Справедливо було б думати так: коли хто переконаний в правдивості, наприклад, католицької релігії і ніяке переконування його не вдоволяє, то чому його силувати до Православ'я? А коли хто не хоче змиритися з чужою мовою в найсвятішому для нього місці - в Церкві і при молитві, то чого ми повинні його заставляти? А як він тоді піде в секту, що часто стається?

Я не можу приневолити себе забути кривди мого народу та кривди Ініціативної Групи. Державні органи не давали Групі спокійно працювати, нормально діяти. Їм не залежало на чисельнішому переході в Православ'я, а хотілося якнайбільше людей поарештувати або зовсім відбити від церкви. Арештування часом злісно приписували Отцю Костельникові. Пізніше ці самі органи писали правду, що вони не для цього організували львівський собор, щоб наvertати людей „на віру батьків”, а щоб зовсім відбити народ від всякої віри /Львовская Правда/. Якийсь час не дозволяли служити паханід за спокій душі Отця Костельника, кажучи: „Хватит апофеоза Костельнику”. Після вбивства арештували секретаря Групи Сергія Хруцького і заморили в Сибірі. Митрополита Макарія обвинуватили в схильності до унії і вивезли в Польщу. Архієпископ Фотій також дуже скоро помер, що всім було дуже підозрілим. Ми все це мусили мовчки переживати й не могли

сказати правди, хоч серце кров'ю облива-лося. І як ініціативна Група виглядає перед народом, перед уніятами, коли її „руська церква“ давно відделала на поталу? Уніяти витримали переслідування і вони - герої! А ми невільники, що не мають права сказати слово на свою оборону.

ВАШЕ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО!

Не пишу цього листа, щоб ВАШЕ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО дратувати, але щоб розказати правду, таку гірку, голу правду, якщо ВАШЕ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО ще її не пізнали самі СВОЇМ РОЗУМОМ. Пишу, щоб ВАШЕ ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНСТВО, будучи Екзархом України, зробили щось для направи цих віковічних неправильних, нецерковних відносин Москви до нашого народу й до нашої Церкви. Треба якось щиросердечно заговорити, без офіційної брехні. Треба надалі по людськи відноситися до наших віруючих людей, відновити львівські духовні школи. Та ж

наших кандидатів є найбільше по всіх семінаріях. Чому вони мають скитатися, терпіти над собою знування, або кривити душею? Кандидатів на викладачів також у нас знайдеться досить. Будуть свої школи, будуть і кандидати в монашество, бо в Почаїв не підуть. Там білогвардійський дух.

На ВАШУ СВІТЛУ ОСОБУ львів'яни покладали великі надії з того часу, як почули проповідь українською мовою в Преображенській церкві у Львові. Переживаємо дуже трудний для Православ'я час. Переживаємо також, як видно, апокаліптичний час. Треба всім подумати, що "Царство небесное близь есть". Чому львів'яни мають зовсім зневіритися у Православ'ї?

Від чого починати, як діяти - Ваше Високопреосвященство повинні знати найкраще.

Львів, 27 лютого, 1989

прот. Ярема Володимир

Львів, 290014, Бічна Ялівець, 11.

ВЛАДИКА ДМИТЕРКО У ЛЮБЛИНІ

12-14 квітня 1989 рік. У цих днях в Греко-католицькій Духовній Семінарії відбулась історична зустріч з Преосвященішим Кир Софронієм Дмитерком ЧСВВ - єпископом Станіславівської /Івано-Франківської/ єпархії. Достойний гість зустрівся з отцями, викладачами та питомцями нашої семінарії.

13 квітня цього року в 17 годині Преосвященніший Владика-ординарій відслужив Божевественну Літургію Св. Йована Златоустого в семінарійному костолі. Заслужили: о. Ректор М. Бжозовський, о. віцеректор М. Цісло, о. Йосиф Щипа, о. М. Матусік, о. Є. Дердюк, о. Т. Т. Янків ЧСВВ, о. Я. Москалик, о. Б. Дрозд.

Наш Владика виголосив проповідь на українській та польській мовах. Це перше

зустріч Владика з України зі своїми вірними в іншій країні. Ця перша поїздка нашого єпископа за кордон засвідчила про існування нетлінної Української Помісної Католицької Церкви в Україні.

Достойний Владика Кир Софроній Дмитерко в семінарійній хроніці записав ось такі знамениті слова:

„На милий спомин нашої історичної зустрічі, як першому католицькому єпископові з України, якому дозволено поїхати в Польщу, відвідати наших вірних та духовенство, братів по чину та сестер, також дорогих нашому серцю молодих семінаристів у Люблинській семінарії, виявляю свою радість і вдячність”.

Х Р О Н І К А

● 17-23 квітня вдруге у Люблині був організований студентами КЛУ Тиждень української культури.

● 16 травня до Москви прибула делегація УКЦ серед якої були єпископи: Ф. Курчаба, С. Дмитерко, П. Василик. Делегація привезла з собою звернення у справі легалізації УКЦ до Голови Президії Верховної Ради М. Горбачова. З приводу негативного ставлення представників радянської влади до справи легалізації УКЦ делегація оголосила голодівку. Голодівку підтримали: Комітет УКЦ, групи віруючих з України, а також група громадян Москви.

● 4 червня у виборах до Парламенту Польщі послом став - д-р Володимир Мокрий, науковець, публіцист, церковний діяч. Д-р Мокрий кандидував з ременя „Солідарності” і є першим українським послом в повоєнній історії Польщі.

● 14 червня Блаженний Мирослав Іван прибув з візитом у Бельгію, де зустрівся: з Королем Бельгії Бодуеном І, Віцепрезидентом Комісії Закардонних Справ Європейської Спільноти Франсом Андрійссеном, з Міністром Зовнішніх справ Бельгії Лео Тіндемансом і представниками Співки Християнських Підприємців. Зустрівся Блаженний також з головою УГС Левком Лук'яненком.

● 24 червня Голові і Отцеві УКЦ Блаженнішому Мирославу Іванові сповнилось 75 років. Побажання для Ювілята переслали, між іншими, Папа Іван Павло II.

● 28 червня у Римі відбулася конференція, яка проходила під гаслом „Поza гласністю: Незалежні видання та

неформальні товариства в СРСР”. На конференцію прибули, між іншими, священники Російської Православної Церкви Глеб Якунін та Георгій Едельштейн, які підтримують справу легалізації УКЦ.

● 1 липня в Києві відбулася установча конференція київського регіонального відділення Народного Руху України за Перебудову (НРУ). В Конференції взяло участь близько півтори тисячі осіб, під час наради виступило біля 50-ти промовців.

● В днях від 5 до 11 липня в Польщі перебував Секретар Конгрегації для східних Церков Єпископ Мирослав Марусин, 9 липня у Варшаві висвятив він на священника брата Марка Мирослава Скірку, ЧСВВ.

● 11 липня 1989 року Святіший Отець іменував дотеперішнього помічника Філядельфійського Владика Михайла Кучмяка новим Апостольським Екзархом Українців Католиків у Великобританії.

● 12-13 липня у Римі відбулося засідання Президій Синоду УКЦ з метою опрацювати програму VI Синоду, який запланований на 24 вересня - 8 жовтня 1989 р.

● В другій половині липня в Новиці відбулась під проводом о. Я. Мадзеляна VI Сарепта - релігійний табір для молоді. На Сарепту приїхало біля 60-ти осіб.

● В кінці липня Папа Іван Павло II іменував о. Івана Мартиняка єпископом для українців проживаючих у Польщі. З номінацією довго очікуваного владики відкриваються перед Церквою нові можливості творчого діяння на релігійному і церковному полі.

З КНИГИ СТАРЦІВ

• Брати хвалили одного монаха перед аббою Антонієм, а він – коли той монах завітав до нього – став випробовувати його, чи витримає образу. А побачивши, що цей не вміє витримати її, сказав йому так: „Ти подібний до села, яке від фронту прикрашене, а від заду пограбоване розбійниками.

• Абба Антоній сказав: „Настануть такі часи, коли люди стануть безумними, і якщо побачать когось зі здоровим розумом, тоді обернуться проти нього, кажучи йому: «Ти безумний, бо не подібний до нас.»”

• Абба Поймен сказав: „Коли якась людина згрішила, але відмовляється від цього і каже «Я не згрішив» – не картай його, бо можеш згасити його добру волю; але коли скажеш йому: «Набери відваги брате і стережи себе в майбутньому» – то розбудиш його духа до навернення.”

• Сказав також, що буває людина, яка ніби то мовчить, але її серце засуджує інших – той говорить безустанно. Але буває і такий, що говорить з ранку до вечора, а зберігає мовчання: тобто не говорить нічого корисного.

• Один брат питав аббу Поймена: „Що це гордовитість?” Старець відповів йому: „Виправдування себе”.

• Абба Поймен сказав: „Людина, яка вміє брати провину на себе, перенесе все”.

Сказав тех: „Якщо знехтуєш самим собою, віднайдеш спокій всюди де будеш хити”.

Сказав тех: „Не прикладай серця до того, від чого не будеш ситий”.

• Один брат завітав до абби Поймена. Коли вони сиділи разом, почав хвалити іншого брата за те, що ненавидить зла. Абба Поймен спитав його: „Що це значить ненавидіти зло?” Брат той здивувався – і не знайшов відповіді. Упав тоді ниць перед старцем і попросив: „Виясни мені, що це значить ненавидіти зло”. Старець відповів йому: „Ненавидіти зло – це ненавидіти свої гріхи, а виправдовувати ближнього.”

• Один брат питав аббу Поймена: „Що краще – говорити, чи мовчати?” Старець відповів йому: „Той хто говорить для Бога, так само добре робить як і той хто мовчить для Нього”.

• Один брат спитав аббу Поймена: „Що це значить не відповідати злом на зло?” Старець відповів йому: „Вада ця має чотири ступені: перший серцем, другий поглядом, третій язиком, четвертий – учинком не відповідати злом на зло. Якщо зможеш очистити своє серце, не дійде до погляду; якщо до погляду дійшло, стережи себе, щоб не заговорити; а якщо ти навіть обізвався, швидко побори це у собі, щоб учинком не відповісти злом на зло”.

Друкується на правах рукопису.
Видає молодь Української Ка-
толицької Церкви у Люблині.

Адреса для кореспонденції:
Bogdan Trojanowski ul.Świerczew-
skiego 14m14 11-200 Bartoszyce